

**МІНІСТЕРСТВО УКРАЇНИ З ПИТАНЬ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ ТА У СПРАВАХ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ВІД
НАСЛІДКІВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ**

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ**

А.Г. Ренкас, М.І. Сичевський, О.В. Придатко

ГІДРАВЛІЧНЕ АВАРІЙНО- РЯТУВАЛЬНЕ ОБЛАДНАННЯ

Львів 2008

ББК
П 418
УДК 614/

*Рекомендовано Вченою Радою
Львівського Державного університету безпеки життєдіяльності
для використання у навчальному процесі*

Рецензенти:

Грицай В.Б., заступник начальника управління – начальник відділу організації служби та реагування на надзвичайні ситуації управління рятувальних сил Головного управління МНС України в Львівській області;

Мандрус В.І., доц., к.т.н., доцент кафедри техногенної безпеки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності

Ренкас А.Г., Сичевський М.І., Придатко О.В.

П 418 Гідравлічне аварійно-рятувальне обладнання: Навчальний посібник. – Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2008. 176 с

ISBN

У посібнику описано гідравлічне аварійно-рятувальне обладнання, детально розглянуто будову основних типів гідроінструменту заводу «Гідрум» (Україна), наведено технічні характеристики аварійно-рятувального обладнання закордонного виробництва, наведені правила безпеки праці при роботі з таким обладнанням. Крім того, розглядається конструкція та принцип роботи об'ємних гідроприводів, що використовуються у аварійно-рятувальному обладнанні.

Для курсантів та студентів вищих навчальних закладів МНС України та практичних працівників пожежно-рятувальних підрозділів

ББК

© Ренкас А.Г., Сичевський М.І., Придатко О.В. 2008

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. Загальні відомості про об'ємний гідропривод	5
1.1. Об'ємні насоси	5
1.2. Об'ємні гідродвигуни	10
1.3. Об'ємний гідропривід	13
1.4. Схеми об'ємних гідроприводів	14
1.5. Загальні відомості про робочі рідини	16
1.6. Класифікація робочих рідин	18
РОЗДІЛ 2. Гідравлічні ножиці	22
2.1. Загальні відомості про гідравлічні ножиці	22
2.2. Гідравлічні ножиці Н-32 «Гідрум»	24
2.3. Характеристики гідравлічних ножиць	27
РОЗДІЛ 3. Гідравлічні розтискувачі	39
3.1. Загальні відомості про гідравлічні розтискувачі	39
3.2. Гідравлічний розтискувач РА «Гідрум»	41
3.3. Характеристики гідравлічних розтискувачів	44
РОЗДІЛ 4. Комбінований інструмент	56
4.1. Загальні відомості про комбінований інструмент	56
4.2. Ножиці комбіновані універсальні НКУ «Гідрум»	57
4.3. Характеристики комбінованого інструменту	61
РОЗДІЛ 5. Автономне аварійно-рятувальне обладнання	73
5.1. Загальні відомості про автономне АРО	73
5.2. Комбіновані ножиці НКУА «Гідрум»	75
5.3. Характеристики автономного АРО	79
РОЗДІЛ 6. Гідравлічні домкрати	88
6.1. Загальні відомості про гідравлічні домкрати	88
6.2. Гідравлічний силовий гідроциліндр Д10Р 250ПЕ «Гідрум»	90
6.3. Характеристики гідравлічних домкратів	93
РОЗДІЛ 7. Ручні насоси	111
7.1. Загальні відомості про ручні насоси	111
7.2. Насос 2НР2Л «Гідрум»	112
7.3. Характеристики ручних насосів	114
РОЗДІЛ 8. Насосні станції	122
8.1. Загальні відомості про насосні станції	122
8.2. Насосна станція НБ 63Р 1-5-2Р «Гідрум»	124
8.3. Характеристики насосних станцій	126
РОЗДІЛ 9. Правила безпеки праці при роботі з гідравлічним аварійно-рятувальним обладнанням	151
Додатки	154
Перелік використаної літератури	162
Перелік використаних WEB-ресурсів	163

ВСТУП

Даний посібник призначений для курсантів та студентів навчальних закладів МНС України та практичних працівників підрозділів оперативно-рятувальної служби. В ньому міститься навчальний матеріал, що стосується призначення, будови, технічної характеристики, принципу дії, застосування, порядку, обсягів і строків технічного обслуговування гідравлічного аварійно-рятувального обладнання. Зміст посібника відповідає розділу «Аварійно-рятувальне обладнання» навчальної програми з дисципліни «Пожежна та аварійно-рятувальна техніка», яка викладається в Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності.

В першому розділі розглянуто класифікацію та конструктивні особливості об'ємних гідронасосів, гідродвигунів та гідроапаратури, яка використовується в аварійно-рятувальній техніці та загальні схеми об'ємних приводів гідроінструменту. Також наведено класифікацію, властивості та основні вимоги до робочих рідин.

В розділах з другого по восьмий описані призначення та загальна будова різних типів гідравлічного аварійно-рятувального інструменту, детально розглянуті будова та робота гідроінструменту заводу «Гідрум» та вимоги правил безпеки праці при роботі з цим обладнанням. В кінці цих розділів наводяться технічні характеристики аварійно-рятувального інструменту іноземних виробників.

В дев'ятому розділі посібника наведені вимоги правил безпеки праці при роботі з аварійно-рятувальним інструментом.

В додатках до даного посібника наводяться основні властивості робочих рідин для об'ємних гідроприводів, умовні позначення об'ємних гідронасосів, гідродвигунів та гідроапаратури, наведені одиниці вимірювання, які використовуються в гідравліці.

До посібника додається компакт-диск, на якому міститься електронний каталог гідравлічного аварійно-рятувального обладнання. В каталозі наведені зображення та характеристики різних груп аварійно-рятувального інструменту п'ятнадцяти провідних виробників у даній галузі з посиланнями на офіційні web-сайти цих підприємств. Також на диску містяться мультимедійні тренажери, за допомогою яких можна більш детально розглянути і вивчити конструкцію та принцип дії як основних типів об'ємних гідроприводів, так і безпосередньо аварійно-рятувального обладнання.

Перелік використаної літератури

1. Наказ МНС України №312 від 07.05.2007 «Про затвердження Правил безпеки праці в органах і підрозділах МНС»,
2. Башта Т.М., Руднев С.С., Некрасов Б.Б. Гидравлика, гидромашины и гидроприводы. – Москва: Машиностроение, 1982. – 423 с.
3. Мандрус В.І., Лещій Н.П., Звягін В.М. Машинобудівна гідравліка. Задачі та приклади розрахунків. – Львів: Світ, 1995. – 264 с.; іл..
4. Богданович Л.Б. Гидравлические приводы. – Київ: «Вища школа», 1980. – 232 с.
5. Кулінченко В.Р. Гідравліка, гідравлічні машини і приводи. – Київ: «Фірма «ІНКОС»», 2006. – 616 с.
6. С.К.Полянський, В.М.Коваленко. Експлуатаційні матеріали. Київ: «Либідь», 2003.
7. Ножиці комбіновані універсальні НКУ. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
8. Ножиці Н 32. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
9. Розтискувач РА. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
10. Ножиці комбіновані універсальні НКУА. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
11. Ножиці комбіновані універсальні НПКУ. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
12. Насос з ручним приводом 2НР2Л. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
13. Насос з бензопроводом НБ 63Р – 1 – 5 – 2Р із дволінійним розподільником. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
14. Насос з електроприводом НЕ 63Р-2-24-1. Інструкція з експлуатації. «Завод Гідрум».
15. Лукас. Рятувальні системи. 2006.
16. Б.Моррис. Холматро. Техника спасения из автомобилей. 2005.
17. Інструкції заводів-виробників.

**Перелік використаних WEB-ресурсів
(станом 1.01.2008)**

1. www.amkus.com
2. www.jawsoflife.com
3. www.holmatro.com
4. www.hurstjaws.com
5. www.lancier-hydraulik.de
6. www.phoenixrescue.com
7. www.nikehydraulics.se
8. www.lukas.de
9. www.weber.de
10. www.agregat-avia.ru
11. www.enerprom.ru
12. www.npo-prostor.ru

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

А.Г. Ренкас, М.І. Сичевський, О.В. Придатко

**ГІДРАВЛІЧНЕ
АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНЕ
ОБЛАДНАННЯ**

Літературний редактор: Г.М. Падик